

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van viio 5 te Tongeren

Hoofdstructuur so

	Pedagogisch geheel	125278 - 125294
	Instellingsnummer	125294
	Instelling	viio 5
directeur		Daniel Vanhees
adres		Watertorenstraat 5 - 3700 TONGEREN
telefoon		012-23.08.84
fax		012-39.27.83
e-mail		handelenzorg@viio.be
website/URL		http://www.viio.be
	Bestuur van de instelling	974402 - VZW KaSo Tongeren-Borgloon te TONGEREN
adres		Sint-Truidersteenweg 17 - 3700 TONGEREN
	Scholengemeenschap	113399 - SGKSO viio te TONGEREN
adres		Sint-Truidersteenweg 17 - 3700 TONGEREN
	CLB	114918 - Vrij CLB Zuid - Limburg te TONGEREN
adres		Dirikenlaan 4 - 3700 TONGEREN
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	21/02/2011, 22/02/2011, 23/02/2011, 24/02/2011, 25/02/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	25/02/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	18/03/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Etienne Gielen
	Teamleden	Bart Maes Johanna Coeman Jos Van de Velden Walter Van den Brandt

Deskundige(n) behorend tot de nihil
administratie

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	4
1. SAMENVATTING	6
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	7
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus.....	8
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	8
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	8
4.1 Geschiedenis in de tweede en derde graad tso	8
4.2 Maatschappelijke vorming in de eerste graad B-stroom en in de derde graad bso....	9
4.3 Nederlands in de eerste graad B-stroom en in de derde graad bso.....	10
4.4 Nederlands in de derde graad tso	11
4.5 Farmaceutisch-technisch assistent in de derde graad tso.....	12
4.6 Sociale en technische wetenschappen in de derde graad tso.....	13
4.7 Techniek-wetenschappen in de tweede graad tso	15
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	16
5.1 Personeelsbeheer.....	16
5.2 Professionalisering	16
5.3 Materieel beleid	16
5.4 Welzijn	17
5.5 Curriculum	17
5.6 Begeleiding	17
5.7 Evaluatie	18
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	20
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	21
7.1 Wat doet de school goed?	21
7.2 Wat kan de school verbeteren?	21
7.3 Wat moet de school verbeteren?	21
8. ADVIES.....	22
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Viio 4 en het Viio 5 (Viio Handel & Zorg) vormen als pedagogische eenheid een middelgrote school met een aanbod van studierichtingen binnen de zachte sector van het tso/bsc. De school maakt deel uit van de Viio-scholengemeenschap van het vrij gesubsidieerd onderwijs binnen de regio Tongeren/Borgloon. De scholen van deze scholengemeenschap richten een elkaar aanvullend onderwijsaanbod in. Een mogelijke herstructurering van het onderwijslandschap en van de vestigingsplaatsen van de scholengemeenschap sleept echter al geruime tijd aan, wat zorgt voor onzekerheid, zelfs wat ongenoegen en voor enige onduidelijkheid naar de buitenwereld. Tevens worden ontwikkelingen en vernieuwingen op het terrein van infrastructuur, onderwijsorganisatie en public relations afgeremd.

Kenmerkend voor de school is de sterke leerlinggerichtheid. De leerlingen kunnen terugvallen op een breed begeleidingsaanbod, zowel op leergebied als op socio-emotioneel vlak. De school kampt echter gedurende de laatste schooljaren met een dalend leerlingenaantal. De hiermee gepaard gaande inkrimping van het lestijdenpakket kan op termijn gevolgen hebben voor het in stand houden van het huidige onderwijsaanbod en van de pedagogische omkadering.

Uit intern en extern georganiseerde bevragingen van personeel en leerlingen blijkt een vrij hoge graad van welbevinden. De tevredenheid over de algemene schoolwerking scoort goed. De taakbelasting van de leraars ligt wel vrij hoog als gevolg van bijkomende opdrachten en een hoge vergaderfrequentie. De leerlingen klagen over de sanitaire voorzieningen en de toepassing van het schoolreglement, maar ze zijn wel tevreden over de respectvolle benadering door de leraars en de (studie)begeleiding.

De school kan goede resultaten voorleggen van haar leerlingen die hoger onderwijs aanvatten. De gemiddelde participatiegraad van deze leerlingen aan het vervolgonderwijs ligt wel lager dan het Vlaamse gemiddelde, maar het gemiddelde studiesucces ligt voor bijna alle studierichtingen beduidend hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Gegevens over de tewerkstelling na de schoolloopbaan worden door de school niet systematisch verzameld. Wat de schoolinterne resultaten van de leerlingen betreft valt de toekenning van behoorlijk veel B-attesten in de tweede graad van het tso op. Een heroriëntering naar studierichtingen van het bsc leidt hierbij vaak opnieuw tot een aanknoping bij studiesucces, wat blijkt uit het hoog aantal leerlingen zonder schoolse vertraging. Daarentegen heroriënteert of adviseert de delibererende klassenraad in mindere mate naar andere mogelijke studierichtingen binnen het tso.

Het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken en studierichtingen toont aan dat de school de onderwijsdoelstellingen in voldoende mate verwezenlijkt. De leerplandoelstellingen worden op een kwaliteitsvol niveau nagestreefd of gerealiseerd. De meeste vakgroepen hebben aandacht voor competentiegericht onderwijs, met een evenwichtige en geïntegreerde aandacht voor kennis, vaardigheden en vakgebonden attitudes. Een aandachtspunt vormt de leerlingenevaluatie die soms nog onvoldoende is afgestemd op de ontwikkeling en de integratie van competenties.

Naast vakken en studierichtingen onderzocht de inspectie ook de leerbegeleiding en de leerlingenevaluatie. De school besteedt hieraan voldoende aandacht.

De leerbegeleiding wordt organisatorisch en inhoudelijk in alle graden ondersteund. Er is een sterke koppeling aan de socio-emotionele begeleiding van de leerlingen. De ondersteuning van de studiebegeleiding verloopt degelijk en gedifferentieerd in elk graad en onderwijsvorm.

De organisatie van de leerlingenevaluatie is voldoende duidelijk en transparant. De school hanteert een gedifferentieerd evaluatiesysteem per onderwijsvorm en graad. Het bewaken van de validiteit en de representativiteit van de evaluatie ligt in handen van de vakgroepen, wat soms tot een wisselend resultaat leidt. De toekenning van B- en C-attesten wordt sterk onderbouwd met voldoende aandacht voor de aangereikte bijsturings- en remediërende initiatieven. Toch valt op dat sommige klassenraden nogal

vrij streng delibereren. De school hanteert hierbij bijvoorbeeld in minder mate een visie op een brede eerste graad.

Op infrastructureel vlak worstelt de school met de beperkingen van een onzeker toekomstperspectief voor de campus, waardoor geen duurzaam beleid op middellange en lange termijn kan worden gevoerd. De werken die de school in eigen beheer kan aanpakken, worden planmatig uitgevoerd en de prioriteit gaat naar de leerplanvereisten. Wat betreft de noodzakelijke uitrusting voor de onderwijspraktijk heeft de school een visie, geconcretiseerd in jaaractieplannen. De aandacht gaat hierbij vooral uit naar het uitbreiden van de ICT-mogelijkheden en naar de voorzieningen voor de specifieke vorming. Daarnaast is de inrichting van een leerbedrijf een opvallende realisatie. De vakken van de basisvorming blijven soms wat op hun honger zitten. Een deel van de aanpassingen aan de uitrusting kan echter niet worden gerealiseerd door de problemen met de infrastructuur.

Het schoolbeleid streeft een gedeeld en democratisch leiderschap na met een participatieve inbreng van leerlingen, ouders en personeel. Daarnaast tracht de school een gestructureerd beleid gericht op kwaliteitszorg te ontwikkelen. Daarom verzamelt en onderzoekt zij een aantal gegevens, onder meer over de schoolwerking, het welbevinden, de leerlingenstromen en de leerprestaties van de leerlingen. Niet alle gegevens en resultaten vormden echter aanleiding tot reflectie en terugkoppeling naar de betrokken partners. Zo werd de attestering en de studieoriëntering nog niet voldoende onder de loep genomen. Bovendien neemt zij noodgedwongen een wat afwachtende houding aan tegenover mogelijk structurele vernieuwingen tegen de achtergrond van een eventuele herstructurering binnen de scholengemeenschap. Een strategisch meerjarenplan is daarom moeilijk vast te leggen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Geschiedenis

Maatschappelijke vorming

Nederlands

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 2 TSO Techniek-wetenschappen

Graad 3 TSO Farmaceutisch-technisch assistent

Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Materieel beheer

Uitrusting

Infrastructuur

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Aanwezigheid andere scholen in de onmiddellijke omgeving.
- Daling leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar.
- Belangrijke infrastructurele problemen.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Geschiedenis in de tweede en derde graad tso

Voldoet

Vaststellingen

- Zowel in de tweede als de derde graad worden de ontwikkelingsfasen van de westerse samenleving aan de hand van fundamentele kenmerken uit de diverse maatschappelijke domeinen behandeld. Daarbij is er steeds aandacht voor verbanden en wisselwerking binnen de verschillende domeinen en voor verscheidenheid, continuïteit of discontinuïteit. Het beoefenen van de historische vaardigheden wordt progressief opgebouwd en op het graadvereiste niveau door de leerlingen gerealiseerd. Het historisch begrippenkader wordt geïntegreerd in de studie van de samenlevingen. Dit alles doet besluiten dat de doelstellingen betreffende kennis en historische vaardigheden voldoende door de leerlingen bereikt worden.
- In de tweede graad is het leerboek richtinggevend voor de planning van de leerinhouden maar de zelfsamengestelde cursus toont wel een leerplangerichte aanpak. In de derde graad worden de leerinhouden consequent op basis van de leerplancriteria en leerplandoelen geselecteerd en behandeld. De verticale leerlijnen worden zowel naar het leerinhoudelijke als naar het vaardigheidsgerichte niveau voldoende coherent opgebouwd. Het historische begrippenkader wordt in de studie van de samenlevingen geïntegreerd en op het inzichtelijke niveau toegepast, de leerinhouden worden in het referentiekader van tijd, ruimte en socialiteit gesitueerd en waar mogelijk geactualiseerd.
- Het onderwijsleerproces richt zich in de eerste plaats in beide graden naar het herkenbare en verklarende niveau van de historische vorming. Vanuit de confrontatie met en de interpretatie van historische documenten en gerichte vraagstelling worden leerlingen bij de probleemstelling betrokken. In diverse opdrachten bewijzen leerlingen

dat ze de historische kennis en de geoefende vaardigheden kunnen aanwenden om de eigen omgeving (bv. Borgloon als middeleeuwse stad) of de actuele informatiecampagnes rond historisch gegroeide maatschappelijke realiteiten (Oxfam-campagne, Belgische actualiteit) te begrijpen. De weg naar zelfgestuurd leren is ingeslagen maar kan zeker nog verder ontwikkeld worden. De integratie en de progressieve ontwikkeling van de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren' heeft nog groeikansen.

- De lessen vinden steeds plaats in het goed uitgeruste vaklokaal waar geregeld audiovisuele of multimediale informatiebronnen worden gebruikt. Voor het oefenen van de historische onderzoeksvaardigheden wordt onder meer ICT ingezet. Het zelfstandig werk van leerlingen toont dat er met betrekking tot zowel de selectie van bronnen als het toepassen van historische kritiek op de verzamelde informatie nog groeikansen bestaan.
- In het onderwijsleerproces is er veel aandacht voor leerbegeleiding in de vorm van begeleidende invulcursussen in de tweede graad. In de derde graad noteren en schematiseren de leerlingen in toenemende mate zelf en dient, naast het leerboek, de verzorgde cursus om opdrachten door te geven en als ondersteuning voor de geziene leerstof. Leerlingen krijgen steeds leertips en ze worden goed voorbereid op de examens.
- De leerlingenevaluatie sluit bij het onderwijsleerproces aan. Toetsen, taken en proefwerken worden met zorg opgemaakt en leerlingen krijgen voldoende kansen. Bij de proefwerken is er een evenwichtige verhouding in de evaluatie van kennis, inzicht en vaardigheden die op een degelijk niveau aan de hand van gevarieerde, representatieve en transparante vraagstelling worden getoetst. Er is ook steeds aandacht voor het leren beargumenteren van de eigen mening. Kaartoefeningen, informatie uit bronnen halen en duiden, situering van gegevens in het historische referentiekader krijgen in het geheel van de evaluatie dagelijks werk niet altijd het gewenste gewicht.
- In het algemeen zijn de studieresultaten bevredigend. In bepaalde studierichtingen zijn die iets minder positief of is het aantal leerlingen dat niet slaagt opvallender, doch in verhouding tot de kwaliteit van de leerplanrealisatie wijzen de resultaten op een voldoende rendement. Kritische zelfevaluatie gebeurt nog niet door alle leden van de vakgroep.
- De brede en algemene vorming van de leerlingen wordt door heel wat projecten en goed uitgewerkte extramurale activiteiten ondersteund.
- De kwaliteitsvolle aanpak van het onderwijsproces is gesteund op vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen die door de vakgroep gevolgd werden. Gezamenlijke leerplanstudie is nog geen vast item binnen het vakoverleg.

4.2 Maatschappelijke vorming in de eerste graad B-stroom en in de derde graad bso

Voldoet

Vaststellingen

- De ontwikkelingsdoelen en leerplandoelstellingen voor het vak maatschappelijke vorming worden in de B-stroom van de eerste graad (leerplan D/1997/0279/035) in voldoende mate nagestreefd. De eindtermen en leerplandoelstellingen voor het vak maatschappelijke vorming worden in de derde graad (leerplannen D/2004/0279/062 en D/2006/0279/019) in voldoende mate gerealiseerd.
- De leerresultaten zijn overwegend goed en er komen geen opvallende tekorten voor. De vakgroep houdt voldoende rekening met de mogelijkheden en de noden van de leerlingen. Over het algemeen wordt een brede vorming nagestreefd met aandacht voor vaardigheden en attitudes. In de eerste graad staan de ontwikkelingsdoelen en de te behandelen thema's voldoende centraal. In de derde graad is het geïntegreerd

karakter van de eindtermen project algemene vorming niet in voldoende mate aanwezig, onder meer als gevolg van een beperkte aansluiting bij het vak Nederlands.

- In de eerste graad wordt een logische opbouw van vaardigheden en thema's, die overeenstemmen met het leerplan, nagestreefd. De vakgroep maakt tevens afspraken over de te behandelen thema's in de tweede en de derde graad. De relatie met andere vakken wordt echter zelden gelegd op het vlak van leerstrategieën. Hierdoor is een beperkte gelijkgerichtheid in een aantal leertechnieken, zoals de informatieverwerking en -verwerking, de presentatievaardigheid en de reflectie op het eigen taalgebruik.
- De actualiteit wordt regelmatig geïntegreerd in het curriculum. Maatschappelijke inzichten en informatie over maatschappelijke instellingen en voorzieningen komen echter in de derde graad eerder beperkt aan bod. Daarnaast krijgen volgende clusters van leerplandoelen te weinig aandacht: functionele rekenvaardigheid en (zelfstandig of in teamverband) problemen oplossen.
- Terwijl een verticale leerlijn op het vlak van inhouden en thema's aanwezig is, heeft de vakgroep nog geen leerlijn uitgestippeld voor de geleidelijke opbouw van te verwerven vaardigheden en voor een toenemende complexiteit van de opdrachten. Een toenemende groei naar zelfstandigheid en organisatiebekwaamheid kreeg nog onvoldoende aandacht.
- In de derde graad wordt regelmatig aansluiting gezocht bij het gekozen beroepenveld van de leerlingen. De medewerking aan de organisatie van het leerbedrijf voor Winkelbeheer en etalage is hiervan een mooi voorbeeld. De geïntegreerde proef wordt zowel taalkundig als structureel ondersteund. De organisatie van deze proef verloopt echter niet gelijkgericht en soms is het geïntegreerd karakter ervan onvoldoende uitgewerkt.
- Sinds vorig schooljaar besteedde de school meer aandacht aan de uitbouw van een krachtige leeromgeving. Digitale borden werden geïnstalleerd en de ICT-infrastructuur werd verder uitgebreid. Nochtans heeft het vak nog nood aan een bredere integratie van ICT en aan een onmiddellijke inzetbaarheid van naslagwerken (o.a. woordenboeken, atlassen) en van audiovisuele apparatuur.
- De leerlingenevaluatie is voldoende afgestemd op de leerplanvisie die vaardigheden en attitudes beklemtoont. Nochtans worstelt de vakgroep nog met de invulling van het concept permanente evaluatie. Zo worden vakgebonden attitudes zelden in kaart gebracht en ontbreken hanteerbare en gelijkgerichte meetinstrumenten voor de beoordeling van bepaalde vaardigheden.

4.3 Nederlands in de eerste graad B-stroom en in de derde graad bso

Voldoet

Vaststellingen

- De ontwikkelingsdoelen en leerplandoelstellingen voor het vak Nederlands worden in de B-stroom van de eerste graad (leerplannen D/1999/0279/100 en D/2010/7841/019) in voldoende mate nagestreefd. De eindtermen en leerplandoelstellingen voor het vak Nederlands worden in de derde graad (leerplannen D/2006/0279/020 en D/2006/0279/019) in voldoende mate gerealiseerd.
- Het opzet om de praktische taalvaardigheid van de leerlingen te bevorderen en hen de Nederlandse taal als adequaat communicatiemiddel te laten gebruiken, wordt voldoende ingevuld. Het functionele karakter van het taalgebruik krijgt voldoende kracht via overwegend zinvolle en praktische toepassingen.
- De receptieve en productieve taalvaardigheden komen evenwichtig aan bod. De nadruk ligt op het leren omgaan met de gesproken en de geschreven taal, waarbij er voldoende aandacht is voor de persoonlijke interactie.
- In de eerste graad zorgt onder meer een analyse van de talige beginsituatie van de leerlingen voor de nodige achtergrondinformatie. Dit biedt de mogelijkheid een

leertraject op maat van de individuele leerling uit te werken. Waardevolle initiatieven rond leerbegeleiding vormen het aanleveren van een leerbewijs voor taken of toetsen en de aandacht voor schooltaalwoorden.

- In de derde graad ontbreekt deels de samenhang tussen de leerdoelen voor Nederlands en voor maatschappelijke vorming. De taalvaardigheidsdoelen maken nog niet voldoende deel uit van een geïntegreerde aanpak voor beide vakken. Ook de aansluiting bij het geheel van de eindtermen voor algemene vorming is nog te gering.
- De school heeft inspanningen geleverd om activerende werkvormen te promoten. Geleidelijk vinden werkvormen als hoekenwerk en begeleid zelfstandig leren ingang. In de derde graad worden echter nog onvoldoende werkvormen aangewend die inspelen op het leggen van een toenemende (zelf)verantwoordelijkheid bij de leerlingen (cfr. de eindtermenclusters organisatiebekwaamheid en problemen oplossen).
- De horizontale samenhang wordt bewaakt, maar de verticale leerlijnen werden nog onvoldoende ontwikkeld. Rond de verticale opbouw van een toenemende complexiteit van de beheersing van de taalvaardigheden en de evaluatiecriteria ervan werden weinig afspraken gemaakt. Een gezamenlijke visie en gelijkgerichte afspraken ontbreken nog.
- De aandacht voor een correct taalgebruik van de leerlingen is beperkt. Ze worden zelden aangespoord om te reflecteren over hun mondeling taalgebruik of over hun geschreven taalgebruik in agenda, cursus, opdrachten of toetsen. Een ICT-toepassing rond spelling levert in de eerste graad wel een reflecterende waarde op via het aanreiken van oplossingsstrategieën.
- In het kader van de gehanteerde permanente evaluatie heeft de vakgroep voldoende aandacht voor procesevaluatie. Anderzijds is men nog zoekend naar een gepaste integratie van vakgebonden attitudes en het in kaart brengen van de leervorderingen. In de derde graad worden spelling en woordenschat soms nog buiten een bruikbare context geëvalueerd.
- Net zoals voor maatschappelijke vorming is van een krachtige leeromgeving nog onvoldoende sprake. De leraars leveren inspanningen om ICT te integreren, maar de infrastructuur is niet steeds beschikbaar. Een vaklokaal met voldoende talige ondersteuning ontbreekt.
- Aansluiting bij de studierichting wordt in de derde graad bereikt door het medewerken aan de geïntegreerde proef, aan een aantal stage-opdrachten en aan een aantal vaardigheden die nodig zijn in het omgaan met klanten.

4.4 Nederlands in de derde graad tso

Voldoet

Vaststellingen

- De eindtermen en leerplandoelstellingen voor Nederlands worden in de derde graad (leerplan D/2006/0279/008) in voldoende mate gerealiseerd. De vakgroep benadert in ruime mate het leerplanconcept dat competentieren vooropstelt. Kennis en vaardigheden worden voldoende geïntegreerd aangeboden in hoofdzakelijk zinvolle en utilitaire contexten.
- Taalvaardigheid wordt als belangrijkste component beschouwd en alle taalvaardigheden komen in voldoende mate en evenwichtig aan bod. Naast de klassieke receptieve en productieve taalvaardigheden is er ook aandacht voor informatie-, selectie- en interpretatievaardigheid. De reflectievaardigheid komt aan bod via het hanteren van zelf- en peerevaluatie.
- De behandelde vaardigheden hebben voldoende transferwaarde naar het vervullen van andere schoolse en maatschappelijke opdrachten, zoals verslagen schrijven of presentaties geven. Daarnaast krijgt ook regelmatig de persoonsvormende invulling van het Nederlands een plaats. Vooral bij literaire of creatieve taalopdrachten krijgen de leerlingen kansen tot een bredere algemene ontwikkeling.

- De resultaten voor het vak zijn behoorlijk. De leerlingen scoren vooral voor de beheersing van de taalvaardigheden, die hoofdzakelijk onder procesevaluatie ressorteert. Voor het kennis- en taalbeschouwende gedeelte zijn de resultaten beduidend zwakker. De vakgroep zoekt nog naar mogelijkheden om de taalbeschouwing verder te integreren binnen de taalvaardigheden. Reflectie op het eigen en andermans taalgebruik en op het taalsysteem wordt nog onvoldoende aangewend.
- Taalbeschouwing heeft nog een te beperkt functioneel en geïntegreerd karakter en er wordt niet voldoende uitgegaan van het eigen taalgebruik van de leerlingen of van authentiek tekstmateriaal. Ook bij de evaluatie worden spelling en woordenschat regelmatig buiten een functionele context bevraagd.
- Voor de literaire component wordt grotendeels vertrokken van tekstervarend en tekstbestuderend lezen. Daarnaast wordt binnen de graad een creatief leesportfolio gehanteerd, maar ontbreekt een aansluiting bij de onderliggende graden.
- De inbreng van het vak voor de geïntegreerde proef is afhankelijk van de gevolgde studierichting. De inhoudelijke aansluiting bij de gevolgde studierichting is wisselend.
- Rond het hanteren van gelijkgerichte evaluatiecriteria of van criteria die een groeiproces nastreven, bestaan nog weinig afspraken. Nochtans zijn goede praktijkvoorbeelden van beoordelingsfiches in gebruik.
- De vakgroep is vragende partij om de leeromgeving krachtiger uit te bouwen. De integratie van ICT is afhankelijk van de beschikbaarheid van pc-lokalen. Het digitaal leerplatform wordt wel aangewend voor interactieve communicatie. Woordenboeken en audiovisueel materiaal zijn niet steeds vlot voorhanden.
- Voor de leerlingenevaluatie werden duidelijke afspraken vastgelegd over het puntengewicht van kennis, taalbeschouwing en vaardigheden, en over de puntenverdeling voor het dagelijks werk en de proefwerken. Op het einde van het tweede semester worden de proefwerken telkens mondeling afgenomen, waarbij alle taalcomponenten aan bod komen. De aandacht voor vakgeboden attitudes is vrij beperkt.

4.5 Farmaceutisch-technisch assistent in de derde graad tso

Voldoet

Vaststellingen

- De vaststellingen hebben betrekking op de vakken TV apotheek (farmaceutische plantkunde, farmaceutische technologie, geneesmiddelenleer, parafarmacie, tarificatie en wetgeving, toxicologie), TV toegepaste biologie, TV toegepaste chemie en AV fysica.
- De studierichting beantwoordt ruimschoots aan de voorwaarden van het KB van 5 februari 1997². De leerplannen worden goed tot zeer goed afgewerkt behalve voor toegepaste chemie, waarvan slechts een deel van het verplichte practicagedeelte door de leerlingen wordt uitgevoerd. De voornaamste oorzaak is het tekort aan vaklokalen. De school heeft slechts één lokaal dat uitgerust is met werktafels waarop chemische proeven mogen worden uitgevoerd. Ook dat lokaal zou echter niet gebruikt mogen worden omdat het onvoldoende brandveilig is: de verplichte tweede deur/vluchtweg ontbreekt. In mindere mate is ook lesuitval een oorzaak voor het onvolledig afwerken van de leerlingenpractica. Dit kan echter enerzijds door de leraren opgevangen worden, door een buffer in de jaarplanning in te bouwen en anderzijds door de school, door maatregelen te treffen om lesuitval in te halen.

² Koninklijk besluit van 5 februari 1997 betreffende de beroepstitel en de kwalificatievereisten voor de uitoefening van het beroep van farmaceutisch-technisch assistent en houdende vaststelling van de lijst van handelingen waarmee deze laatste door een apotheker kan worden belast (BS 02/07/97).

- De leerplanrealisatie wordt bevorderd door een goede samenhang tussen de vakken, zowel binnen de natuurwetenschappelijke en apotheekevakken afzonderlijk, als tussen beide vakgebieden. Bovendien houden de leraren in hun lessen rekening met de gewijzigde wetgeving voor apothekers³ die nog niet in het leerplan is opgenomen. Deze proactieve aanpak is een voorbeeld van goede praktijk.
- Het onderwijsproces verloopt via overwegend sterk gestuurde werkvormen en leidt daardoor tot een grondige realisatie van de beroepscompetenties. Als voorbereiding op het hoger onderwijs is deze didactiek echter minder geschikt. Om de leerlingen ook daarop goed voor te bereiden, zouden de vakoverschrijdende eindtermen 'leren leren'⁴ nadrukkelijker in de vakken van de basisvorming aan bod moeten komen.
- De geïntegreerde proef en de stages in beide leerjaren worden zorgvuldig georganiseerd en nauwgezet opgevolgd. Ze zorgen ervoor dat de leerlingen het werk in een officina in al zijn facetten leren kennen. In de bijkomende 'externe stage', die niet door het leerplan is opgelegd, maken de leerlingen ook kennis met de farmaceutische nijverheid.
- De evaluatie is overwegend leerplangericht en is van een goed niveau. Ook heel wat attitudes worden geëvalueerd, maar het aandeel en de plaats ervan in het geheel van de evaluatie vergt nog reflectie. De examenopgaven zijn representatief voor de leerinhouden, maar ze zijn niet alle even betrouwbaar. Een aantal vragen laat gissen toe waardoor een goed antwoord geen uitsluitel geeft over het kennen en kunnen van de leerlingen. Hoewel deze opgaven slechts een klein gedeelte van de punten beslaan, dienen ze toch vermeden te worden.
- De leerlingenresultaten op jaarbasis van het vorige schooljaar zijn goed in het eindjaar, maar vertonen heel wat tekorten in het eerste leerjaar. Voor heel wat vakken ligt het klasgemiddelde er onder de 60%. De voornaamste reden is de instroom van leerlingen die het wetenschappelijk niveau van deze studierichting en de vereisten van het bovenvermelde KB om de beroepstitel van 'farmaceutisch-technisch assistent' te verwerven, onderschatten. Bovendien houden niet alle leerlingen rekening met het advies bij hun studiegetuigschrift van de tweede graad. Voor het eerste semester van dit schooljaar zijn de resultaten in het eerste leerjaar nog steeds zwak, maar er zijn wel veel minder tekorten.

4.6 Sociale en technische wetenschappen in de derde graad tso

Voldoet

Vaststellingen

- De conclusie is gericht op volgende componenten van het specifieke gedeelte: sociale wetenschappen, natuurwetenschappen, voeding en integrale opdrachten. De leerplandoelen worden op een kwaliteitsvolle wijze gerealiseerd. De verschillende componenten komen dankzij een doordachte planning van het team op een evenwichtige wijze aan bod.
- Voor de component natuurwetenschappen worden alle leerplandoelstellingen aangeboden, soms op een hoog niveau. Hierbij is er ook aandacht voor vakgebonden vaardigheden en attitudes. De laboratoriumoefeningen voldoen in aantal en zijn kwalitatief uitgewerkt. Het eigen cursusmateriaal is degelijk. De vaklokalen zijn voldoende uitgerust, maar voldoen niet alle aan de veiligheidsvoorschriften (zie vorig verslag).
- Voor de component sociale wetenschappen komen de verschillende thema's op een evenwichtige manier aan bod. Het materiaal dat in samenwerking met het team van een andere school is ontwikkeld, is een voorbeeld van goede praktijk. Het sluit nauw

³ Koninklijk besluit van 21 januari 2009 houdende onderrichtingen voor de apothekers.

⁴ Zie: <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/secundair/vakoverschrijdend/lerenleren.htm>

aan bij de leerplandoelen van het vak en bij competenties 1 en 4 van de studierichting⁵. Verder is het materiaal gericht op actief en toepassingsgericht leren. Een waaier van doelgerichte opdrachten geeft het curriculum een eigentijdse invulling die dikwijls aansluit bij de leefwereld van de leerlingen.

- Vanaf dit schooljaar wordt de component voeding niet langer als vak georganiseerd. De leerplandoelstellingen worden verweven in de integrale opdrachten en komen op een vrij evenwichtige wijze aan bod. Enkele delen worden zeer uitgebreid aangeboden, met meer diepgang dan het leerplan vraagt. Dat drukt soms een stempel op de integrale opdrachten. Om dit te vermijden werkt het team aan een betere afstemming van voeding en natuurwetenschappen. De contextualisering van voedingsvraagstukken komt tot stand door te werken met verschillende doelgroepen, met actuele en levensechte casussen en met maatschappelijk relevante thema's en onderwerpen.
- De integrale opdrachten worden ingevuld door de componenten natuurwetenschappen, sociale wetenschappen, voeding en expressie in zover de opbouw van de vakken dit toelaat. De meerderheid van de opdrachten is sterk geïntegreerd, bij andere overweegt één component. De meeste opdrachten sluiten aan bij de leerplandoelen van de verschillende componenten. Dat is niet voor alle opdrachten in dezelfde mate het geval omdat de relatie met de leerplandoelen niet systematisch is geëxpliciteerd. De opdrachten zijn thematisch opgevat en vertrekken vanuit verschillende invalshoeken. De school ontwikkelde een doelenboek met een concrete leerlijn voor de competenties, op basis waarvan de opdrachten worden geconstrueerd. De meeste opdrachten getuigen van een creatieve en doordachte aanpak waarbij de bijdrage van de componenten expressie en ICT een duidelijke meerwaarde biedt. Het geheel van de opdrachten vormt een uitdagende mix van studierichtingspecifieke vraagstukken en ondersteunt het verwerven van de vier competenties. De sterke kwaliteit van de integrale opdrachten is onder meer te danken aan de intense teamwerking en aan structureel ingeroosterd overleg.
- Het team investeert in gestructureerd en gedeeltelijk zelf ontwikkeld studiemateriaal, in helder geformuleerde opdrachten, in actieve en creatieve werkvormen, afgestemd op de leerplandoelen. De leraren verwachten veel van de leerlingen, wat positief is, maar een hoge werkdruk tot gevolg heeft.
- Door de talrijke toepassingen, verwerkingsopdrachten, taken en toetsen spelen de leerkrachten kort op de bal bij de detectie en remediëring van leerproblemen. De teamleden nemen hun verantwoordelijkheid op voor de eerstelijnszorg.
- De extramurale activiteiten ondersteunen de leerplanrealisatie. Hetzelfde geldt voor de uitrusting van de vaklokalen en het gebruik van digitale media. De lessenroosters en attributies zijn doordacht opgevat in functie van de leerplanrealisatie.
- De evaluatie van natuurwetenschappen is voldoende frequent, gericht op alle categorieën van doelstellingen, uitgebreid, maar soms te diepgaand. De vraagstelling is gevarieerd en duidelijk. Hier en daar overweegt loutere reproductie.
- Uit de frequentie van taken en toetsen van sociale wetenschappen blijkt dat de beoordeling gebaseerd is op voldoende evaluatiegegevens. De evaluatie is evenwichtig gespreid over alle leerplanonderdelen. De kwaliteit van de evaluatie is wisselend. Sommige toetsen en examens vertonen vrij eenzijdig aandacht voor de reproductie van kennis. In andere gevallen is de evaluatie meer toepassingsgericht aan de hand van situatieschetsen, casussen en voorbeelden.
- De evaluatie van integrale opdrachten steunt op de vier competenties die het leerplan vooropstelt. De leerlingen krijgen per integrale opdracht duidelijke informatie over de niveaus waarop ze de competenties moeten verwerven. Telkens wordt zeer concrete feedback op het leerproces gegeven. Aanvullend krijgen de leerlingen heldere

⁵ Competentie 1: binnen een welomschreven opdracht sociaal-wetenschappelijke en natuurwetenschappelijke onderwerpen onderzoeken. Competentie 4: de eigen studieloopbaan in handen nemen.

informatie over hun evolutie per competentie. Leerlingen leren ook zichzelf beoordelen op basis van duidelijke verwachtingen en heldere evaluatiecriteria. De rapportering gebeurt op een apart document waarop de niveaus worden aangegeven en toegelicht.

- De geïntegreerde proef is een combinatie van een vrij zelfstandig ontworpen integrale opdracht met een korte stageperiode, ondersteund vanuit het vak Nederlands. De koppeling aan een stage zorgt voor een realiteitsgebonden karakter, wat bijdraagt tot de studie- en beroepskeuzeoriëntering. De integratie van de vier componenten en de vier competenties vormt een mooie synthese van de opleiding. De leerlingen worden goed opgevolgd dankzij een verzorgde GIP-bundel en de aandacht voor proces- en productevaluatie, gebaseerd op duidelijke criteria.
- De professionele knowhow van het team is hoog door een degelijke studie van het leerplan. De teamwerking getuigt van gelijkgerichtheid en cohesie. Er is een mix van intensief formeel en informeel overleg over een brede waaier van onderwerpen en een sterke betrokkenheid op de kwaliteit van de opleiding.
- Uit de studiebekräftiging en puntenlijsten blijkt dat de resultaten van de meerderheid van de leerlingen behoorlijk tot goed zijn. Ondanks een zware selectie op het einde van de tweede graad behaalden vorig schooljaar enkele leerlingen nog een B- of C-attest in de derde graad.

4.7 Techniek-wetenschappen in de tweede graad tso

Voldoet

Vaststellingen

- In biologie, chemie, fysica, toegepaste biologie, toegepaste chemie en toegepaste fysica worden alle leerplandoelstellingen aangeboden. De vakgroep organiseert ook voldoende leerlingenexperimenten en heeft daarbij ruime aandacht voor vakgebonden vaardigheden en attitudes.
- De leerbegeleiding is goed. De vakgroep heeft eigen cursusmateriaal dat aansluit bij de leerplannen en het leerlingenprofiel. De evaluatie levert feedback voor de leerlingen, die via de commentaar veel aanwijzingen krijgen om hun leerproces bij te sturen.
- De uitrusting van de vaklokalen, het gebruik van digitale media en de extramurale activiteiten ondersteunen de leerplanrealisatie. Het vaklokaal chemie is echter onvoldoende veilig (zie 4.5).
- De evaluatie gebeurt voldoende frequent en is gericht op alle categorieën van doelstellingen. De vraagstelling is gevarieerd. Een deel van de proefwerken biologie en chemie vertoont een overwicht van louter reproductieve vragen, die soms op een lager beheersingsniveau zijn geënt dan wat de leerlingen in de loop van het jaar tonen. De evaluatie van de leerlingenpractica is goed, ze levert gedetailleerde informatie. De vakgroep zoekt terecht naar een alternatief voor de huidige reductie van deze rijke gegevens tot een weinigzeggend cijfer.
- De rapportering bestaat voor de drie wetenschappen telkens uit één cijfer waarin de basisvorming (AV biologie, AV chemie, AV fysica) wordt samengeteld met de respectievelijke specifieke vorming (TV toegepaste biologie, TV toegepaste chemie, TV toegepaste fysica). Door hun inzet in de specifieke vorming slaagt een deel van de leerlingen nipt in het eerste leerjaar van de tweede graad, terwijl het al duidelijk is dat ze in de basisvorming grote problemen hebben met inzicht en met verwerking van grotere gehelen. In het tweede leerjaar worden die problemen zo groot dat deze leerlingen niet meer slagen. Op dat moment is een heroriëntering een pijnlijke situatie, want alternatieven met een lager beheersingsniveau zijn niet evident. Een herziening van het schoolbeleid voor evaluatie, rapportering, deliberatie en oriëntering in deze studierichting dringt zich op om dit probleem terug te dringen.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.3.1 Financiële middelen

5.3.2 Kostenbeheersing voor leerlingen

5.3.3 Uitrusting

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- De school heeft een visie, geconcretiseerd in jaaractieplannen, voornamelijk gericht op de uitbreiding van de ICT-mogelijkheden en op de minimale materiële vereisten van de leerplannen.
- Begin vorig schooljaar werd een behoeftepeiling gehouden bij de vakgroepen. Ze toonde erg diverse behoeften, gaande van verbruiksgoederen over basismaterialen uit het leerplan tot wensen voor een groter pedagogisch comfort.
- Het schoolbeleid tracht, onder meer op basis van gesprekken, na te gaan in welke mate de desiderata beantwoorden aan een reële behoefte die de onderwijspraktijk kan verbeteren.
- Een aantal vakgroepen beschikt niet over een optimale uitrusting.
- Een deel van de aanpassingen aan de uitrusting kan niet worden gerealiseerd door de problemen met de infrastructuur.

5.3.4 Infrastructuur

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid.

Vaststellingen

- De school kan sinds 2005 geen duurzaam beleid op middellange en lange termijn meer voeren omdat de inrichtende macht sindsdien nog geen principiële beslissing heeft genomen over de toekomst van de campus. Alle dringende en noodzakelijke werken die de school niet zelf kan realiseren, worden op de lange baan geschoven. Hierdoor kampt de campus met ernstige infrastructurele noden en gebreken waaronder een tekort aan vaklokalen, gebouwen die niet aan de brandveiligheid voldoen, verroeste ramen en ramen met enkele beglazing die de energiekosten hoog doen oplopen en versleten sanitaire installaties die bovendien voor de leerlingen niet meer aan de wettelijke normen beantwoorden. Hoewel er voor de renovatie van de sanitaire installaties een goedgekeurd Agion-dossier⁶ bestaat en de werken tijdens de paasvakantie van dit schooljaar zouden kunnen starten, heeft het schoolbestuur heel recent toch beslist om de uitvoering ervan uit te stellen. Het overweegt de DBFM-

⁶ Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs

formule⁷ die de school echter nog minstens drie jaar langer in de onwettelijkheid zal laten. Deze besluiteloosheid getuigt van weinig daadkracht en weinig respect en verantwoordelijkheidsgevoel voor de veiligheid, het welzijn en de kwaliteit van de opleidingen van de school.

- De infrastructuurwerken die de school in eigen beheer en binnen de beperkingen van haar eigen middelen kan realiseren, worden wel uitgevoerd. Zo heeft ze reeds heel wat inspanningen geleverd voor ICT, is de didactische keuken vernieuwd en werd een lokaal ingericht voor integrale opdrachten en voor zorg voor leef- en woonsituatie. In een winkelstraat van de stad heeft ze een leerbedrijf opgericht dat goed functioneert. De werken in eigen beheer worden planmatig uitgevoerd en de prioriteit gaat naar de leerplanvereisten. Om hiervoor meer financiële armslag te krijgen, verhuurt ze een deel van haar infrastructuur aan derden.
- De gebouwen worden zo goed als mogelijk onderhouden, maar door de bovenvermelde problemen lopen ook hier de kosten hoger op dan nodig.

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 Afstemming tussen school en CLB of andere partners

5.6.2 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school heeft een beperkt uitgeschreven visie op leerbegeleiding ontwikkeld die wordt ondersteund door de GOK-werking en de opgebouwde knowhow. Op schoolniveau wordt de leerbegeleiding organisatorisch en inhoudelijk in alle graden ondersteund. Het schoolbeleid biedt ruimte om een dynamiek in de leerbegeleiding te realiseren. De directie, stuurgroepen en kerngroepen overleggen wekelijks en initiëren maatgerichte acties en/of verwijzen door naar het CLB of andere externe partners.
- De leerbegeleiding wordt gekenmerkt door een sterke socio-emotionele begeleiding van de leerlingen en een degelijke en gedifferentieerde studiebegeleiding in elk graad en onderwijsvorm. Dit komt onder meer tot uiting in de organisatie van een studie- en planningsmethode binnen het lesuur sociale activiteiten in de eerste graad, de structurele inhaallessen (wiskunde, Frans), een begeleide huiswerkklas, het opvragen van leerbewijzen in geval van tegenvallende studieresultaten en inhaalcursussen voor instroomleerlingen met een andere vooropleiding. Ook de aandacht voor de overgang van het basisonderwijs naar het secundair niveau kadert binnen de leerbegeleiding.
- Tijdens het intakegesprek dat voor elke nieuwe leerling plaatsvindt, wordt de beginsituatie vastgelegd. Met de ouders en leerlingen worden de geattesteerde leer- en ontwikkelingsstoornissen opgespoord en kunnen de ouders hun specifieke begeleidingswensen kenbaar maken. De betrokken leraren worden geïnformeerd (o.a. via het elektronisch leerplatform en de portreterende klassenraad).
- In de tweede en derde graad zijn leerbegeleiding en remediëring hoofdzakelijk een initiatief van de individuele leraar. Het maken van goede afspraken, het doorgeven van

⁷ Design, Build, Finance and Maintain

leertips en leerstrategieën en degelijke en verzorgde zelfsamengestelde begeleidende cursussen, het frequent geven van toetsen, taken of verwerkingsopdrachten en het voorbereiden van de leerlingen op de proefwerken tonen een preventieve aanpak in de leerbegeleiding. Het streven naar 'niveau', in combinatie met de opvatting dat er bepaalde 'leervakken' zijn, leidt in een aantal vakken tot vrij lage rapportcijfers. De kracht van permanente evaluatie als onderdeel van het leerproces is vooral in het bso een sterke troef. Het werken met innoverende werkvormen als ondersteuning van het leerproces biedt in een aantal vakken van het tso nog groeikansen.

- De begeleidende klassenraden besteden aandacht aan de registratie van gegevens m.b.t. de studiehouding en het formuleren van remediërvorststellen. De voorgestelde begeleiding wordt geïnventariseerd in het leerlingvolgstelsm. Uit de rapportcommentaren en de notulen van de klassenraden blijkt dat de opvolging wel wordt bijgehouden, doch het meten van de effecten van de begeleidende initiatieven ontbreekt vaak.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Vaststellingen

- Het globale evaluatiesysteem is voldoende duidelijk en transparant. Het schoolreglement bevat de nodige informatie voor ouders en leerlingen. Een visietekst en een toelichting over de werking van de delibererende klassenraad verschaffen duidelijkheid voor de leraars. Er is overzichtelijke informatie beschikbaar over de puntenverdeling per periode en de verdeling tussen dagelijks werk en examens. Binnen enkele vakken is de verhouding tussen kennis en vaardigheden echter niet steeds voldoende doorzichtig, onder meer omwille van de ingebouwde verschillen per studierichting.
- De school hanteert een gedifferentieerd evaluatiesysteem per onderwijsvorm en graad. In het bso wordt een vorm van permanente evaluatie gehanteerd met een behoorlijke aandacht voor het proces en de ontwikkelde vaardigheden. Binnen het tso worden de (taal- en doe)vaardigheden permanent geëvalueerd en worden de eerder kennisgerichte aspecten via proefwerken in kaart gebracht. Vakgebonden attitudes worden eerder impliciet en zelden gericht geëvalueerd. Enkele vakgroepen zoeken naar een verbeterde invulling voor de permanente evaluatie en naar mogelijkheden tot een meer competentiegericht evalueren.

- Het bewaken van de validiteit en de representativiteit van de evaluatie ligt in handen van de vakgroepen. Het ontbreken van een gelijkgerichte kwaliteitsbewaking van de evaluatie leidt tot een inhoudelijk wisselend niveau. Soms is de evaluatie in sterke mate kennisgericht of eerder reproductief van aard, terwijl er ook zeer goede voorbeelden van een doelgerichte proces- en productevaluatie aanwezig zijn. De leerlingen worden regelmatig betrokken via zelf- en peerevaluatie.
- De vraagstelling wordt soms onvoldoende gekoppeld aan de leerplandoelen. Soms neemt men de leerplanvisie op evalueren niet steeds ter harte. Voor enkele vakken wordt geen onderscheid gemaakt tussen de leerstof en leerplandoelen voor de basisvorming en die voor de specifieke vorming. Dit geeft een vertekend beeld over de realisatie van de basisvorming met gevolgen voor de oriëntering en de studieloopbaan.
- Via een bijkomend attituderapport worden zowel de leer- als de leefattitudes beoordeeld en omschreven. Net zoals bij het cijferrapport wordt voldoende aandacht besteed aan het woordcommentaar.
- Voor de evaluatie van de stages, de integrale opdrachten en de geïntegreerde proef wordt voldoende belang gehecht aan het ontwikkelingsproces en aan de verworven competenties.
- De toekenning van B- en C-attesten is sterk onderbouwd met voldoende aandacht voor de aangereikte bijsturings- en remediërende initiatieven. De ondernomen acties op het vlak van remediëring worden gecentraliseerd via het digitaal leerlingvolgsysteem. Uitgestelde beslissingen worden uitzonderlijk toegekend, zoals de regelgeving dit voorschrijft.
- De school verzamelt statistische gegevens over de uitgereikte attesten, maar deze gegevens vormen nog onvoldoende aanleiding tot reflectie en mogelijke bijsturingen van het onderwijsleerproces.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- Het beleidsteam van de school wordt gevormd door de directeur, de adjunct-directeur, de technisch adviseur-coördinator en de graadcoördinatoren. Samen vormen zij de pedagogische raad van de school, die tweewekelijks vergadert. De taakverdeling binnen het beleidsteam is evenwichtig en transparant.
- Talrijke werkgroepen (o.a. kernteams, vakgroepen en klassenraden) vormen een ondersteunend netwerk en geven mee gestalte aan het beleid. De beleidslijnen zijn duidelijk en worden via allerlei documenten op diverse niveaus met iedereen gecommuniceerd. Het digitaal communicatieplatform van de school levert hierbij een meerwaarde.
- Het beleidsteam vervult een duidelijk engagement en is voldoende zichtbaar in de schoolwerking. Via de aanwezige communicatie- en overlegkanalen wordt de vinger aan de pols van het schoolleven gehouden. Dit leidde de voorbije schooljaren tot een verhoogde waakzaamheid voor discipline en een sterkere klemtoon op orde en attitudes.
- De algemene visie is uitgeschreven in het pedagogisch project van de school. De schoolvisie stelt de leerling centraal. In de praktijk betekent dit dat de school talrijke initiatieven voorziet om de leerlingen op leer- en leefgebied te begeleiden en te stimuleren.
- De ontwikkeling van een schooleigen visie wordt gedeeltelijk afgeremd door de overkoepelende visie van de scholengemeenschap. De plannen tot herstructurering van het onderwijsaanbod binnen de scholengemeenschap werden de voorbije jaren echter enkele keren gewijzigd en/of afgevoerd, wat heeft geleid tot onduidelijkheid en onzekerheid voor personeel, ouders en leerlingen.
- Het talenbeleid wordt aangestuurd vanuit de GOK-werking. Er is een uitgeschreven en doordachte visie die linken legt met de schoolwerking op het vlak van leerbegeleiding, nascholing, evaluatie en organisatie. Het ontbreekt echter nog aan een structurele aanpak en draagvlak voor het talenbeleid in zijn geheel en voor de consequenties daarvan voor het didactisch handelen van leraren.
- De school voorziet voldoende overleg- en communicatiemogelijkheden. Binnen de interne overlegorganen krijgen personeel en leerlingen de kans te participeren aan het beleid. De ouderraad en de contacten met de stagebedrijven zorgen voor externe input.
- Op vakniveau wordt veel autonomie bij de vakgroepen gelegd. Door een beperkte aansturing en opvolging vanuit het beleid vertoont de diepgang van de vakgroepwerking inhoudelijke verschillen.
- De school neemt een aantal initiatieven rond kwaliteitszorg, maar deze is nog niet integraal en systematisch verankerd. Via een tweejaarlijkse bevraging van de leerlingen en een externe audit over de schoolwerking in 2009 werden gegevens verzameld en geanalyseerd. Een aantal conclusies hieruit hebben geleid tot verbeteracties. Daarnaast neemt de school noodgedwongen een wat afwachtende houding aan tegenover mogelijk structurele vernieuwingen en bijsturingen tegen de achtergrond van een eventuele herstructurering binnen de scholengemeenschap. Een strategisch meerjarenplan is daarom moeilijk vast te leggen.
- De school onderzoekt de verbanden tussen leerlingenstromen en de leerprestaties van de leerlingen. De attestering wordt bewaakt, maar de gegevens gaven nog onvoldoende aanleiding tot reflectie en terugkoppeling naar de klassenraden.
- De resultaten van de leerlingen in het vervolgonderwijs of de gegevens van de tewerkstelling worden niet systematisch verzameld.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie van de meeste vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het aangename schoolklimaat en het globale welbevinden van personeel en leerlingen.
- De brede leerlingenbegeleiding.
- De ICT-integratie.
- De degelijke onderbouwing van de attestering.
- De pedagogisch-didactische aanpak in de studierichting Sociale en technische wetenschappen van de derde graad tso.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het democratische beleid.
- De participatieve besluitvorming.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De infrastructuur.
- De aansturing van de vakwerkgroepen.
- De leerlingenoriëntering.

Wat betreft het algemeen beleid

- De integrale kwaliteitszorg.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Nihil.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Etienne Gielen

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Daniel Vanhees